Наша маленька непунктуальність

План на все не передбачив їхньої зустрічі

Laura Bellini

Наша маленька непунктуальність

План на все не передбачив їхньої зустрічі

Laura Bellini

ROMANS

ISBN: 9788384905449

ALL-IN Rafał Płonkowski

ЗМІСТ

INTRO 4
Розділ 1 - Обставини, не передбачені розкладом 10
Розділ 2 - Година, якої не було в плані..... 20
Розділ 3 - Коли плану вже недостатньо 31
Розділ 4 - Поза годинами роботи 41
Розділ 5 - Право на власний час..... 56
Розділ 6 - Не все потрібно вимірювати 66
Розділ 7 - Усе як раніше, майже 79
Розділ 8 - Місце, де я не начальниця 92
Розділ 9 - Ризик, який неможливо вписати в розклад 106
Розділ 10 - Без плану на завтра.....124
Розділ 11 - Речі, які не записують до календаря 140
Розділ 12 - Обіцянка, яка виявилася надто великою 152
Розділ 13 - Ціна більшої можливості 166
Розділ 14 - Те, про що ми не говоримо відразу 181
Розділ 15 - Усе, про що ми не домовлялися.....195
Розділ 16 - Відстань між нами 206
Розділ 17 - Кожен із нас окремо 217
Розділ 18 - Перший крок без гарантій..... 227
Розділ 19 - Не все можна виправити відразу 241
Розділ 20 - Наша маленька непунктуальність 254

INTRO

О сьомій сорок три я вже встигла випити дві кави, поговорити з водієм, який переплутав в'їзні ворота, і тричі запевнити всіх, що все відбувається за планом. Останнє запевнення я дала телефоном спонсорові фестивалю, стоячи посеред гданського подвір'я, де вітер із боку Мотлави перегортав аркуші мого розкладу. Я не намагалася їх упіймати. Я й так знала, що має відбуватися щогодини, де повинна стояти стійка з керамікою і коли техніки мають увімкнути освітлення виставки. Мій план був прозорим, розписаним із точністю до п'яти хвилин і — принаймні поки що — абсолютно несприйнятливим до реальності.

— Звичайно, ми все встигнемо, — сказала я в телефон. — Гості зайдуть вчасно, а виставка буде готова ще до відкриття.

Я завершила розмову раніше, ніж співрозмовник устиг запитати, чи я вже бачила транспорт із роботами. Не бачила. Він мав прибути ще до сьомої, але водій не відповідав на дзвінки, а людина, відповідальна за розвантаження, стверджувала, що в транспортній накладній бракує однієї скрині. За звичайних обставин це була б проблема, яку можна вирішити. Але того ранку кожна проблема мала власний годинник, і всі вони поспішали більше, ніж я.

Я на мить затримала погляд на екрані телефона, ніби там могло з'явитися повідомлення, здатне змінити ситуацію. Але нічого не з'явилося. Я сховала пристрій до кишені й попрямувала до зали, де мала відкритися виставка ремесел. Мені потрібно було побачити простір

на власні очі, перш ніж починати пересувати людей і предмети. Змінити послідовність у розкладі було просто лише на папері. Насправді це означало десять наступних телефонних дзвінків, чиєсь зачеплене самолюбство і запитання, чому я знову пообіцяла те, чого не могла гарантувати.

Я не любила цього запитання. Не тому, що не знала відповіді, а тому, що знала її надто добре. Коли я казала «я впораюся», люди переставали шукати інші рішення. Вони сприймали мої слова як зобов'язання, а я воліла брати на себе забагато, ніж визнавати, що чогось не проконтролювала. За роки я створила собі репутацію людини, яка здатна врятувати захід в останню хвилину. Я ніколи не згадувала, скільки разів ця остання хвилина наставала через мою власну недооцінку обставин.

У залі ще панував напівморок. На підлозі лежали смуги стрічки, що позначали проходи для відвідувачів, а вздовж стіни стояли скрині з маркуванням кількох майстерень. Одна з них була відкрита. Усередині, на шарі сірої піни, лежала дерев'яна рама годинника — прекрасна, хоча й незавершена. Циферблата бракувало. Я присіла, щоб перевірити етикетку, але перш ніж устигла прочитати назву майстерні, за спиною пролунав спокійний чоловічий голос.

— Якщо ви так на неї дивитиметеся, стрілки самі собою не з'являться.

Я обернулася. Чоловік стояв біля столу, розташованого під вікном. Рукави темної сорочки були закочені, а на стільниці лежали дрібні інструменти, назв яких я не знала. Він зовсім не був схожий на людину, яка приїхала лише залишити експонат. Працював він із такою зосередженістю, що в цьому місці вона здавалася майже

демонстративною. Ніби навколо не відбувався фестиваль, ніби ніхто не пересував столи, не перевіряв кабелі й не намагався переконати весь світ, що все вже готове.

— А якщо я дивитимуся достатньо довго, можливо, хтось нарешті принесе відсутню деталь, — відповіла я.

Він підвів очі. Не всміхнувся, але в його погляді промайнуло щось схоже на розвагу.

— Деталі не з'являються лише від того, що на них чекають.

— Люди теж. І все ж без них тут нікому не обійтися.

Кілька секунд він дивився на мене так, ніби намагався зрозуміти, чи говорю я серйозно. Потім відклав пінцет і вказав на скриню.

— Це незавершена робота. Їй не місце на виставці.

— Я знаю. Перевіряю маркування.

— Тоді, будь ласка, не пересувайте її.

Я не торкнулася скрині, хоча мені дуже хотілося нагадати йому, що саме я відповідала за простір, транспортування та безпеку всього заходу. Натомість випросталася й поглянула на його стіл. На невеликій підкладці лежав механізм годинника, розібраний на настільки дрібні деталі, що з мого місця вони скидалися на розсипані металеві крихти. Чоловік посунув одну з них на частку сантиметра. Його руки були впевненими, але не напруженими. Він рухався без поспіху, ніби точність не вимагала від нього боротьби з часом.

— Ви експонент? — запитала я.

— Самбор Руг. Годинникар. І я відповідаю за цю частину експозиції.

Я представилася, назвавши своє прізвище та посаду. Він прийняв цю інформацію коротким кивком, без того ввічливого захоплення, яке зазвичай супроводжувало слово «продюсерка». У цьому було щось освіжаюче. І водночас дратівливе. Я не могла вирішити, що з двох відчуттів переважало.

— Тоді ви, мабуть, знаєте, що в нас дуже напружений графік, — сказала я.

— Знаю, що годинник не почне працювати швидше, якщо ми внесемо це до розкладу.

Цього разу він ледь помітно всміхнувся. Його голос виявився нижчим, ніж я очікувала, а говорив він без показної суворості. Він не намагався мене присоромити. Просто не збирався вдавати, ніби мої терміни здатні змінити властивості речей.

— А я знаю, що виставка сама собою не відкриється, — відповіла я. — Хтось має простежити, щоб люди й предмети опинилися у потрібному місці.

— Згоден. Тільки не завжди саме в такій послідовності.

Перш ніж я встигла відповісти, задзвонив телефон. Водій. Нарешті. Я відійшла на кілька кроків і вислухала пояснення про затори, об'їзди та скриню, яка, як виявилося, нібито залишилася на складі. Я запитала номер відправлення, час прибуття та прізвище людини, яка підтвердила завантаження. Відповіді не складалися в жодну картину, яку я могла б внести до свого плану. Коли я завершила розмову, Самбор усе ще стояв біля столу. Він не підслуховував, але й не мусив. Мого виразу обличчя, очевидно, було достатньо.

— Не встигне приїхати вчасно? — запитав він.

— Я ще цього не знаю.

— Тобто не встигне.

— Тобто я не маю підтвердження.

— Я розумію різницю. Не впевнений лише, що ваш спонсор її розуміє.

Мені не сподобалося, що він влучив у саму суть. Ще менше сподобалося те, що сказав він це без жодного задоволення. У ньому не було тріумфу людини, яка тільки й чекала на чужу помилку. Радше терпіння того, хто вже бачив, як поспіх може пошкодити щось, що потім неможливо легко полагодити.

— Я цим займуся, — сказала я.

— Не сумніваюся.

Це коротке речення прозвучало радше як спостереження, ніж похвала. Мені захотілося запитати, що він узагалі встиг про мене подумати за три хвилини розмови, але я стрималася. Мені не була потрібна ще одна річ, яку довелося б пояснювати, і ще одна людина, якій я мала б доводити, що здатна все тримати під контролем.

Я вийшла із зали, стискаючи телефон у руці, а мій план щойно втратив будь-яку достовірність. У дворі хтось розставляв дерев'яні стенди, а з вулиці долинав звук трамвая. Гданськ прокидався незалежно від того, чи була моя виставка готова. Я внесла до розкладу новий час, а потім стерла його, бо не була впевнена, що цього разу знову не даю обіцянку, якої не зможу дотримати.

Зазвичай я встигала знайти рішення ще до того, як хтось помічав проблему. Цього разу її вже помітив хтось інший — чоловік, який, очевидно, не збирався допомагати мені вдавати, ніби час можна переконати співпрацювати.

І хоча я ще майже нічого не знала про Самбора Руга, уже розуміла, що вписати його у свій план буде непросто.

Питання полягало в іншому: чи зможу я дозволити йому стати частиною чогось, чого сама не вміла запланувати?

Розділ 1 - Обставини, не передбачені розкладом

Коли я повернулася до зали, розмова з водієм уже встигла перетворитися на три наступні телефонні дзвінки, два повідомлення від технічної координаторки та одне запитання від спонсора, на яке я не збиралася відповідати, доки не матиму чогось вагомішого за припущення. У мене склалося враження, що весь фестиваль вирішив перевірити, скільки разів можна попросити одну й ту саму людину розв'язати проблему, перш ніж вона почне говорити виключно пунктами. Однак часу на філософські роздуми не було. До відкриття залишалося кілька годин, а виставка, яка мала стати головною подією першого дня, поки що існувала переважно в моїх документах.

Самбор усе ще працював за столом. Він лише змінив інструмент. Тепер схилився над невеликим механізмом, деталі якого розкладав на світлій підкладці з ретельно витриманими проміжками. Коли я увійшла, він не підвів голови, але я була впевнена, що помітив мене. Деякі люди вміли демонструвати увагу, не перериваючи того, чим займалися. Це дратувало, особливо коли тобі хотілося, щоб вони негайно взялися за твою проблему.

— Мені потрібно точно знати, чого бракує в цій частині експозиції, — сказала я.

Він відклав інструмент і випростався.

— На цю мить? Циферблата, двох кріпильних елементів і захисного пристосування для транспортування. Сама рама завершена, але поки що її не можна зібрати.

— Отже, нам потрібні три речі.

— Ні. Чотири, якщо врахувати час, необхідний для безпечного складання.

— Час — це не предмет, який можна замовити й забрати зі складу.

— Саме тому не варто вдавати, ніби його можна довільно пересувати.

Я подивилася на нього з роздратуванням, якого навіть не намагалася приховати. Переді мною стояла людина, здатна зі спокоєм, що обеззброює пояснювати, чому неможливо зробити те, що неодмінно потрібно зробити. І річ була навіть не в тому, що він помилявся. Річ була в тому, що його правота зараз виявилася не надто корисним інструментом.

— Послухай, Самборе. Я не збираюся просити тебе про диво. Я хочу знати, що ми можемо зробити з тим, що маємо.

— Це перше розумне запитання, яке я сьогодні почув.

— У такому разі ваш день був не надто вдалим.

Цього разу він усміхнувся виразніше. Коротко, ніби не хотів визнавати, що моя відповідь його розсмішила.

— Залежить від того, як рахувати. Я встиг полагодити два механізми й не зіпсувати третій.

— Вітаю. А я встигла переконати спонсора, що все під контролем.

— І все справді під контролем?

Я не відповіла відразу. Натомість розклала на столі роздруківку плану зали, яку носила в теці. Пальцем позначила центральну частину експозиції. Виставку

годинникарського мистецтва планували розмістити біля вікон, подалі від головного проходу. Я передбачила там чотири стенди, демонстраційний стіл і невелику зону, де гості могли б зблизька побачити механізми в роботі. Навколо мали розташуватися роботи інших майстрів: кераміка, інкрустація, блокноти в палітурках ручної роботи та вироби з латуні. Усе разом мало розповідати про речі, створені з терпінням, якого в повсякденному житті ставало дедалі менше.

— Транспорт прибуде, але із запізненням, — сказала я. — Точної години я поки не знаю. Ми можемо почати з елементів, які вже маємо, а відсутні деталі додати, щойно вони надійдуть.

Самбор уважно роздивився план.

— Не всі стенди можна підготувати окремо.

— Чому?

— Тому що ця експозиція — не випадкова добірка предметів. Кожен із них демонструє окремий етап роботи. Якщо ми поставимо саму раму без механізму, відвідувачі побачать гарний шматок дерева й не зрозуміють, чому він тут важливий.

— Ми можемо розмістити інформаційну табличку.

— Можемо також написати, що виставка повністю готова, і сподіватися, що ніхто не помітить різниці. Я не вважаю це гарною ідеєю.

Я уважніше придивилася до нього. Він не підвищував голосу, не намагався перехопити ініціативу в розмові й не демонстрував свою обізнаність заради ефекту. Він говорив так, ніби відповідав за кожен предмет, який потрапив до цієї зали. І, мабуть, так воно й було. Я знала експонентів, які приїжджали на захід, розставляли свої

роботи й очікували, що організатор подбає про все інше. Самбор здавався людиною, яка не змогла б залишити без перевірки навіть найменшу деталь, не переконавшись, що її належним чином захищено.

— Гаразд, — сказала я. — Що пропонуєш?

Він посунув план до себе.

— Замість чотирьох стендів робимо три. Демонстраційний стіл залишається, але не розміщуємо біля нього експонати, для яких потрібні відсутні елементи. Підготуємо окрему презентацію механізму, який уже є в мене. Коли прибуде транспорт, вирішимо, що можна безпечно додати.

— Це означає зміну розташування всієї виставки.

— Так.

— Переміщення ще двох стендів.

— Імовірно.

— Додаткову роботу для технічної команди.

— Якщо нам потрібна їхня допомога, треба їх про це попросити.

— Дивовижно простий підхід.

— Я й не стверджував, що буде легко.

Я глибоко вдихнула. Він мав рацію, але його пропозиція означала, що мені доведеться визнати перед командою: початковий план більше не діє. Я не любила таких моментів. Зміна розкладу здавалася мені професійною поразкою, навіть якщо насправді рятувала захід. Я надто часто ототожнювала ефективність із дотриманням обіцянок замість того, щоб бачити в ній уміння ухвалювати правильні рішення за нових обставин.

— Є ще одне питання, — сказала я. — Спонсор очікує, що об одинадцятій ми покажемо всю виставку представникам медіа. Я не можу просто сказати, що частина стендів буде порожньою.

— Можеш сказати, що презентація відбудеться в зміненому форматі.

— Ти не знаєш мого спонсора.

— А ти ще не знаєш усіх моїх годинників.

Я подивилася на нього. Цього разу не могла зрозуміти, чи він намагався пожартувати, чи просто констатував факт. У ньому було щось тривожно спокійне. Він не був неприємним, але й не збирався полегшувати мені завдання, бездумно погоджуючись із кожним словом. З іншого боку, коли він дивився на план, то робив це з такою увагою, ніби справді хотів знайти рішення, а не просто довести правильність власної позиції.

— Гаразд. Змінений формат, — погодилася я. — Але мені потрібна твоя допомога в розмові з іншими експонентами. Якщо я попрошу їх пересунути стенди, вони захочуть знати причину.

— Я поясню їм, що сталося.

— Без наголошення на тому, що це моя провина?

— Якщо вони запитають, чому транспорт не прибув, я поясню, що транспорт не прибув.

— А якщо запитають, хто відповідає за організацію?

— Тоді скажу правду.

Мені не сподобалася ця відповідь, хоча я не могла знайти в ній нічого неправильного. Я звикла до людей, які в подібних ситуаціях негайно починали шукати винного.

Самбор не шукав. Він просто не хотів брати участь у створенні версії подій, зручнішої за реальність.

Ми вийшли в коридор, де зустріли Олю, технічну координаторку. На плечі в неї висіла вимірювальна стрічка, а в руці був планшет. Вона зупинилася, побачивши нас разом.

— Марлено, скажи, що нам не доведеться знову пересувати всі столи.

— Усі столи пересувати не доведеться, — відповіла я.

— Чудово.

— Лише два.

Оля заплющила очі.

— Я так і знала, що не варто було запитувати.

Я пояснила їй ситуацію та представила пропозицію Самбора. Вона вислухала нас, поставила кілька запитань щодо електроживлення й відстані між стендами, після чого почала перевіряти, хто з працівників вільний. Коли закінчила, вказала на годинникаря.

— Якщо я маю пересувати ці столи, мені потрібні розміри експозиційних конструкцій. Не збираюся робити це навмання.

— Підготую їх.

— Сьогодні?

— За двадцять хвилин.

Оля подивилася на нього з повагою.

— Бачиш? Ось так із тобою працюють. Конкретика.

Я не була впевнена, чи це мало бути компліментом йому, чи шпилькою на мою адресу, але не збиралася над цим замислюватися. Я взяла планшет, перевірила

доступність техніків і розподілила завдання. Самбор пішов підготувати виміри, а я почала телефонувати експонентам.

Перша розмова була складною. Друга — ще складнішою. Третя завершилася обіцянкою, що людина обміркує зміни й повідомить мені про своє рішення. Під час четвертої я почула, що якщо організатори не здатні простежити за транспортуванням, то, можливо, їм узагалі не варто організовувати фестивалі. Я не відповіла. Записала прізвище, подякувала за інформацію й завершила дзвінок.

Коли я сховала телефон, Самбор стояв поруч із аркушем, заповненим вимірами.

— Усе гаразд? — запитав він.

— Залежить від того, чи вважатимемо нормальною ситуацію, коли люди нагадують мені, що я відповідаю за речі, на які не маю впливу.

— Ти маєш вплив на те, що робитимеш тепер.

— Це звучить як фраза, яку мали б надрукувати на мотиваційному горнятку.

— Я б такого горнятка не купив.

— Я теж.

Ми на мить залишилися стояти поруч, дивлячись на залу. Працівники пересували скрині, хтось розмотував подовжувач, а з протилежного кінця будівлі долинув звук металевої конструкції, що впала. Самбор повернув голову в той бік, але не рушив одразу. Спочатку переконався, що людина, відповідальна за стенд, підняла конструкцію й не травмувалася. Лише після цього знову подивився на мене.

— Тобі не обов'язково все робити самій, — сказав він.

Це не прозвучало як спроба втішити. Радше як висновок, якого він дійшов, спостерігаючи за чимось конкретним.

— Я знаю.

— Не схоже.

— А ви завжди говорите людям, що їм слід робити?

— Лише тоді, коли бачу, що вони намагаються виконувати роботу за трьох.

— Можливо, я просто не люблю чекати, поки хтось інший здогадається, що потрібно щось зробити.

— Це не те саме, що невміння делегувати.

Я міцніше стиснула планшет. Не хотіла обговорювати з ним свої методи роботи. Він мене не знав, не знав моєї команди й усіх зобов'язань, які привели мене сюди. І все ж його зауваження влучило саме в те місце, якого я воліла б не торкатися.

— Будь ласка, підготуйте ці виміри, — сказала я. — Рештою займуся я.

— Саме про це я й кажу.

Він розвернувся й пішов, перш ніж я встигла знайти відповідь. Я ще трохи дивилася йому вслід, а потім повернулася до роботи. Я не збиралася дозволяти сторонньому чоловікові з годинникарським столом і надзвичайно розвиненим почуттям відповідальності оцінювати мої професійні рішення.

І все ж, коли через двадцять хвилин я отримала від нього точне креслення нового розташування стендів, то помітила, що він передбачив навіть додаткове місце для

людини, яка проводитиме демонстрацію. Він не мусив цього робити. Достатньо було б просто надати розміри.

Об одинадцятій виставка ще не була повністю готова, але її нове розташування працювало. Представники медіа оглянули першу частину експозиції, а Самбор розповів про механізм годинника, над створенням якого працював кілька місяців. Я слухала його збоку. Він не вдавався до гучних слів. Не намагався вразити публіку технічними подробицями, яких більшість людей не зрозуміла б без пояснення. Він говорив про точність, терпіння та про те, що деякі речі потрібно розібрати, аби зрозуміти, чому вони перестали працювати.

Люди слухали. Навіть спонсор, який раніше вимагав підтвердження повної готовності виставки, тепер ставив запитання замість того, щоб скаржитися. Я усвідомила, що дивлюся на Самбора довше, ніж цього вимагало професійне спостереження.

Коли демонстрація закінчилася, він підійшов до мене з порожньою чашкою.

— Ми вижили, — сказав він.

— Це лише початок дня.

— Знаю. Я не казав, що ми перемогли.

— Ви завжди так обережно формулюєте свої успіхи?

— Волію не обіцяти того, чого ще не зробив.

Я сприйняла ці слова з легким уколом. У них було щось таке, чого я не хотіла аналізувати в присутності інших людей.

— У такому разі не робіть жодних заяв, — відповіла я. — У нас іще кілька годин роботи.

— Я й не збирався.

— Добре.

— Але можу сказати, що ви досить вправно імпровізуєте, коли нарешті перестаєте вдавати, ніби все відбувається за планом.

Він підняв чашку, ніби виголошував тост, і попрямував до свого стенда. Я залишилася з цими словами, які водночас були компліментом і неприємно точним спостереженням.

Уперше за цей день я подумала, що, можливо, проблема полягає не лише у відсутньому транспорті.

Розділ 2 - Година, якої не було в плані

Після обіду фестиваль почав нагадувати той захід, який я обіцяла всім протягом кількох місяців. На подвір'ї з'явилися перші гості, у залі лунали розмови, а аромат свіжозвареної кави змішувався із запахом дерева та воску, який використовували ремісники. Виставка годинникарського мистецтва все ще чекала на відсутні деталі, але решта стендів уже працювала без особливих проблем. Нарешті я могла пройтися простором, не відповідаючи на кожне запитання ще до того, як його встигали поставити.

Однак це зовсім не означало, що я мала вільний час. На телефон і далі надходили повідомлення, а в списку завдань залишалося стільки пунктів, що з них можна було б скласти окрему програму фестивалю. Та я вирішила знайти десять хвилин, щоб перевірити стан транспортування. Водій повідомив, що скриню знайшли й вона має прибути до Гданська пізно ввечері. Точної години він не назвав, але цього разу принаймні я мала номер відправлення та підтвердження зі складу.

Я зателефонувала Самбору, хоча не була впевнена, що він відповість. Він підняв слухавку після третього гудка.

— Слухаю.

— У мене є новини щодо транспорту. Скриню знайшли. Вона має прибути сьогодні.

— Добре.

Я чекала на якусь подальшу реакцію. Але її не було.

— І це все? — запитала я.

— А чого ти ще очікуєш?

— Можливо, трохи ентузіазму.

— Я не знаю часу доставки.

— Саме тому я й кажу, що вона має прибути.

— А саме тому я й не святкую.

Я закотила очі, хоча він цього не міг побачити.

— Мені потрібно, щоб ти після обіду перевірив, що ще можна встановити.

— О котрій?

— Щойно прибуде транспорт.

— Це не час.

— Самборе, у мене зараз справді немає часу визначати хвилини.

— Тоді не визначаймо хвилини. Визначмо умову. Ти зателефонуєш, коли матимеш підтвердження, що скриня вже на місці. Тоді я приїду й перевірю її вміст.

— Ти не можеш залишитися на території фестивалю?

— У мене є власна майстерня та замовлення, які я не можу відкладати безкінечно.

Це нагадало мені, що він не був одним із моїх працівників. Він був експонентом, співорганізатором своєї частини експозиції та людиною, яка мала життя поза моїм розкладом. За останні кілька годин я встигла про це забути.

— Гаразд, — сказала я. — Зателефоную.

— Дякую.

Він завершив розмову без зайвих слів. Я сховала телефон і попрямувала до виходу. На мене ще чекала зустріч із представницею місцевих медіа, а потім

розмова зі спонсором. Під час обох заходів я намагалася поводитися так, ніби день проходив саме за планом. Я не брехала прямо, але й не розповідала про все, що ще потребувало вирішення. Я знала межу між інформуванням і безпідставним створенням тривоги. Проблема полягала в тому, що іноді я відсувала її трохи далі, ніж слід було.

Близько шістнадцятої я отримала повідомлення від водія. Транспорт уже був у Гданську, але автомобіль затримався під час розвантаження іншого замовлення. Він не міг сказати, чи це триватиме п'ятнадцять хвилин, чи цілу годину. Я відповіла, що чекатиму на зв'язок, після чого зателефонувала Самбору.

Він не відповів. Я спробувала ще раз за кілька хвилин. Цього разу почула його голос, а на тлі лунав тихий звук металевих інструментів.

— Я в майстерні.

— Скриня вже в Гданську.

— На території фестивалю?

— Ще ні. Водій завершує розвантаження.

— Тоді мені поки що нічого перевіряти.

— Я просто хотіла тебе попередити.

— Добре. Дай знати, коли вона буде на місці.

— Ти можеш приїхати раніше й почекати.

— Ні.

Він відповів так швидко, що я на мить розгубилася.

— Ні?

— У мене запланована робота. Я не збираюся сидіти на парковці й чекати на автомобіль, місцезнаходження якого ніхто не може точно визначити.

— Я не прошу тебе сидіти на парковці. Я лише хочу, щоб ми могли відреагувати одразу.

— Я відреагую, коли буде зрозуміло, на що саме.

Я відчула знайоме напруження. Одного короткого «ні» вистачило, щоб я згадала всіх людей, які протягом останніх годин не могли ухвалити рішення, доки хтось не давав їм точну вказівку.

— Не завжди все можна запланувати, — сказала я.

— Погоджуюся. Саме тому добре знати, що можна зробити, коли план перестає працювати.

Я не відповіла. Якусь мить чула лише тихий звук інструментів, які він пересував.

— Чекатиму на твій дзвінок, — додав він. — Успіхів з рештою фестивалю.

Він завершив розмову раніше, ніж я встигла запитати, чи це була його версія побажання успіху, чи просто спосіб закінчити розмову.

О сімнадцятій тридцять скриня нарешті прибула. Водій особисто привіз її до технічного входу, а я перевірила маркування й підписала акт приймання. Вона виявилася важчою, ніж я очікувала, з металевими накладками та додатковим захистом на кутах. Усередині були циферблат, кріпильні елементи й спеціальна опора для транспортування. Однак документа, який підтверджував би стан вмісту, не було, тому я не хотіла відкривати скриню без Самбора.

Я зателефонувала йому.

— Вона на місці.

— Виїжджаю.

— Скільки тобі знадобиться часу?

— Сорок хвилин.

— Можеш швидше?

— Можу, але не збираюся їхати швидше лише тому, що в тебе напружений розклад.

Я заплющила очі. За звичайних обставин я відповіла б йому чимось неприємним. Але цього разу стрималася. Мені були потрібні його знання, а не чергова суперечка.

— Сорок хвилин, — повторила я. — Чекатиму біля технічного входу.

— Добре.

Коли ми завершили розмову, я залишилася наодинці зі скринею та відчуттям, що мені більше нічого робити. Це було дивне переживання. Більшу частину дня я бігала між стендами, розв'язувала проблеми й відповідала на запитання. А тепер могла лише чекати. Я сіла на низький мур біля входу й почала спостерігати за людьми, які проходили подвір'ям.

Через двадцять хвилин мені зателефонувала Оля.

— З транспортом усе гаразд?

— Так.

— А Самбор?

— Їде.

— Чудово. Я бачила, як він працював уранці. У нього хороше око.

— А ще надзвичайно розвинена здатність відмовляти.

Оля розсміялася.

— Можливо, просто він не твій працівник.

— Я знаю.

— Не схоже, що ти про це пам'ятаєш.

Я подивилася на телефон, ніби саме він відповідав за це зауваження.

— Сьогодні всі мають щось сказати про мене?

— Лише ті, кому ти небайдужа.

Вона завершила розмову раніше, ніж я встигла запитати, чи мало це мене втішити.

Самбор приїхав за тридцять вісім хвилин. Він не поспішав, але й не гаяв часу. На ньому була та сама темна сорочка, хоча рукави тепер були закочені ще вище, а на одному манжеті я помітила невелику пляму мастила. У руці він ніс невелику сумку з інструментами. Побачивши мене, кивнув.

— Покажи скриню.

— І вам доброго дня.

— Доброго дня, Марлено.

Він вимовив це з такою серйозністю, що я не змогла стримати усмішку.

— Прошу. Ось ваша довгоочікувана посилка.

Він обійшов скриню, перевірив замки та маркування, а потім попросив у мене документ приймання. Уважно прочитав його, перш ніж вирішити відкрити захисні кріплення. Він нічого не робив поспіхом. Я бачила, як він перевіряв кожен елемент, перш ніж зсунути його бодай на кілька сантиметрів.

— Можеш сказати, що саме ти перевіряєш? — запитала я.

— Чи не відкривали скриню під час транспортування і чи не пошкоджені захисні кріплення.

— Вони начебто цілі.

— Виглядати цілими й бути цілими — це дві різні речі.

— У тебе є відповідь на все?

— Ні. Саме тому я й перевіряю.

Він відкрив скриню й зняв перший шар захисту. Циферблат був загорнутий у м'який матеріал і розміщений у спеціально підігнаній рамі. Самбор провів пальцями по краю, оглянув поверхню під світлом, а потім перевірив кріплення. Працював мовчки. Це не була незручна тиша, радше така, у якій кожен із нас мав своє завдання. Я подавала йому наступні елементи, а він оцінював їхній стан.

— Усе виглядає добре, — нарешті сказав він. — Але мені потрібні стіл і хороше освітлення.

— Підготую.

— І нікого більше біля стенда.

— Це складніше.

— Чому?

— Тому що це фестиваль. Люди захочуть побачити, що ми робимо.

— Не під час монтажу.

Я подивилася на нього. Він не був неввічливим, але мав таку впертість, яку неможливо було сплутати з невпевненістю в собі. Він не намагався переконати мене, що його правила є єдино правильними. Просто не

збирався відмовлятися від них лише тому, що комусь хотілося швидшого результату.

— Гаразд. Дам тобі пів години без публіки.

— Сорок хвилин.

— Тридцять п'ять.

— Домовилися.

Я здивовано подивилася на нього. Очікувала ще одного раунду переговорів.

— Отак просто?

— Ми узгодили умови.

— Ти не любиш торгуватися заради самого торгу?

— Люблю, коли домовленості мають сенс.

Я організувала стіл, лампу та двох техніків, які допомогли перенести скриню до потрібної частини зали. Самбор одразу вказав, де вона має стояти, і попросив відсунути один зі стільців. Коли все було готове, він підійшов до мене.

— Тепер можеш повернутися до своїх обов'язків.

— Це мій стенд.

— Знаю.

— І я хочу побачити, що ти робиш.

Кілька секунд він мовчки дивився на мене. Потім відступив убік, звільняючи місце біля столу.

— У такому разі залишайся. Тільки нічого не торкайся без дозволу.

— Мені тридцять три роки, Самборе. Я вмію тримати руки при собі.

— Не сумніваюся. Але волію не перевіряти це на старовинному механізмі.

Я тихо засміялася. Не очікувала, що він уміє жартувати. Раніше його спокій здавався мені своєрідною відстороненістю, але тепер я починала помічати, що за цією стриманістю ховається людина, яка здатна бачити більше, ніж показує.

Наступні пів години я спостерігала за його роботою. Циферблат був виготовлений зі світлого металу, з делікатно вигравіюваними цифрами та тонкими стрілками. Самбор розповідав мені про його конструкцію, про те, як легко пошкодити поверхню під час монтажу і чому деякі елементи доводиться підганяти вручну. Він не говорив зі мною так, ніби я мала знати всі технічні подробиці. Пояснював рівно стільки, скільки було потрібно, щоб я розуміла, що саме він робить.

— Чому ти обрав годинникарство? — запитала я.

Він не відривав погляду від механізму.

— Тому що мені подобається знати, чому щось працює.

— Це звучить як відповідь, яку ти дав би й на запитання про своє життя.

— Можливо.

— А якщо причину неможливо знайти?

Він відклав інструмент і подивився на мене.

— Тоді потрібно змиритися з тим, що не все можна полагодити.

Я не знала, чому ця фраза прозвучала більш особисто, ніж усе, що він говорив раніше. Але не стала розпитувати. У мене було відчуття, що він не надто зрадів би, якби я